

Utförlig projektbeskrivning regionalfonden 2011

*Starta eget
tillsammans*

INNEHÅLL:

1. Bakgrund	3
2. Syfte	7
3. Mål	7
4. Partner	8
5. Projektorganisation	9
6. SWOT analys	10
7. Aktivitetsplan	13
7.1 TEMA 1 - entreprenörskap	13
7.2 TEMA 2 - inkubator	15
7.3 TEMA 3 - forskning	17
7.4 TEMA 4 - finansiering	19
7.5 TEMA 5 - internationalisering	21
8. Budget	21
9. Resultat	22
bilagor	23

1. Bakgrund

I EUs uppföljningsstrategi till Lissabonstrategin, EU2020, anges tre centrala drivkrafter för tillväxt; smart tillväxt, hållbar tillväxt och tillväxt för alla. Tillväxt för alla innebär att ekonomin bör stimuleras med en hög sysselsättning samt med social och territoriell sammanhållning, områden där den sociala ekonomin pekats ut med centrala fördelar. Speciellt understryks vikten av nya möjligheter till mikrokrediter och tillgång till startkapital för nya företag inom den sociala ekonomin. Detta är även ett prioriterat område i den nationella planen och de regionala utvecklingsplanerna. Ett exempel på detta är det regionala insatsprogrammet i Östergötland som beskriver att företagsklimatet är svagt och att det är få småföretag som växer eftersom det är brist på riskvilligt kapital i tidiga skeden.

EU2020 påpekar även att EU kan komma till rätta med många av bristerna och utmaningarna som unionen står inför om EU blir en grönare och mer innovativ marknad som främjar den sociala välfärden. Även här finns många goda exempel i Europa som visar på att den sociala ekonomin genom konsortiemodeller kombinerar det bästa från entreprenörskap och välfärd.

Idag är det allra största hotet mot en hållbar tillväxt och en optimalt fungerande arbetsmarknad att en alltför stor andel av befolkning befinner sig i ett ofrivilligt utanförskap. Det kan vara på grund av arbetslöshet, sjukskrivning eller någon form av för tidig pensionering. För att nå en hållbar tillväxt och en högre sysselsättning måste denna utveckling brytas genom nya och fungerande metoder som skapar en diversifierad och mer dynamisk arbetsmarknad. Utifrån Lissabonagedan och EU2020 presenterade Sverige en nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013 vilket i sin tur ligger i linje med den mål som sveriges regering satt upp i handlingsprogrammet för tillväxt och sysselsättning för åren 2008-2010 som innehåller regeringens politik som ska ligga till grund för en långsiktig hållbar ekonomisk utveckling. Den ska även skapa utrymme för ökad välfärd samt möta kommande utmaningar. Den sociala ekonomin kan på ett effektivt sätt vara med och bidra inom flera av dessa områden. Utifrån den nationella handlingsplanen kommer det regionala strukturfondsprogrammet för regional konkurrenskraft och tillväxt i Östra mellansverige. Dit sedan länens regionala utvecklingsprogram och strategier är kopplade, i utvecklingsstrategin för Uppsala län belyses vikten av social hållbarhet. "En socialt hållbar utveckling handlar om allas rätt att delta i samhället på lika villkor vad avser utbildning, arbete, kulturliv etc." Även Örebro län tar upp diskussionen kring social hållbarhet där målet är ett samhälle där ekonomisk utveckling, social välfärd och sammanhållning förenas med en god miljö.

Antalet nystartade företag i Östra Mellansverige har sammantaget ökat under de senaste åren, dock med länsvisa variationer. Trots den positiva trenden finns fortfarande en stor potential att öka antalet företagare, speciellt bland kvinnor, invandrare och unga.

Etableringsfrekvensen bland kvinnor är ca en tredjedel lägre än för män. Studier visar på att några faktorer skiljer företagande inom den sociala ekonomin från företagande inom andra sektorer. Bland annat är synen på företagande ofta otraditionell och tycks tilltala många kvinnor, invandrare och yngre personer. Genom att ansvar och risker liksom inkomster delas mellan flera personer framstår företagsformen många gånger som attraktivare än att starta som ensamföretagare.

Den sociala ekonomins företagande är också en viktig faktor för samarbete mellan privata och offentliga aktörer och bidrar starkt till den innovativa och dynamiska miljön i regionen. Övriga samhällssektorer behöver få ökad kunskap om sektorns betydelse för entreprenörskapet i regionen för att denna innovationsrika miljö ska stärkas ytterligare. Entreprenörskapet inom den sociala ekonomin leder ofta till ökat privat nyföretagande och nytänkande inom den offentliga sektorns verksamhetsområden och bör därför stimuleras för att på sätt bidra till regional tillväxt.

De traditionella finansieringsformerna blir alltmer svårtillgängliga för de små kunderna, vilket resulterar i att stora grupper i samhället har svårigheter att få tillgång till kapital. Framförallt slår det mot kvinnor, ungdomar, äldre, invandrare samt glesbygdens småföretagare. En rapport från Stockholms Nyföretagarcentrum visar t.ex. att invandrare löper nästan 50 % större risk att inte kunna starta ett företag på grund av kapitalbrist mot en person utan invandrarbakgrund. .

Den sociala ekonomin och de nya kooperativen hör till dem som har svårigheter att finna traditionell finansiering, vilket kan bero på dess förekomst av otraditionella affärsidéer, stor andel kvinnliga entreprenörer och avsaknaden av ambition att driva affärsverksamhet med i huvudsak vinstmaximering som mål. Dessa begränsade möjligheter till kapitalförsörjning hindrar att många goda idéer tas tillvara. Nackdelen av detta begränsas inte enbart till den enskilde entreprenören, utan för samhället i stort. Bland småföretagen saknar ungefär var sjunde småföretagare långfristiga lån .

Verksamheter inom den sociala ekonomin har alltid låtit sig inspireras av andra länders erfarenheter. Kontakter har givit en mängd värdefulla erfarenheter och genom t ex. Equal-projekt så har ett nätverk tagit form och utvecklats mellan svenska och utländska projekt. Många entreprenörer är där igenom vana vid att samarbeta och använda sig av internationella kontakter och nätverk. Det är viktigt att detta får en möjlighet att vidareutvecklas då vi ser liknande utmaningar i alla EU länder. Sedan 2007 har PLUS bland annat genomfört en konferens med medverkan av internationella föreläsare, och inom ramen för ett projekt har en studieresa till Storbritannien genomförts. PLUS ser vikten i att söka nya kontakter för samverkan, då med grund i Östersjöstrategin. Finland har gått förbi Sverige i arbetet med den sociala ekonomin och Estland, Lettland och Litauen behöver stöd i uppbyggnaden av den lokala sektorn. Polen är ett mycket intressant land för dessa typer av arbete. Tillsammans blir vi starka i att möta de utmaningar om entreprenörskap som Östersjöstrategin pekar ut.

Behovet av att starta nya företag och skapa nya jobb utgör en stor utmaning i Östra Mellansverige. I regionen Östra Mellansverige finns det många starka och livskraftiga aktörer inom den sociala ekonomin. Dessa aktörer gör stora insatser och är viktiga krafter inom företagandet och jobbskapandet samt tillför samhället den sammanhållning som krävs för att öka antalet sysselsatta. Den sociala ekonomin och dess innovativa lösningar har en unik kompetens som fungerar som en brygga där varken den offentliga eller den privata sektorn klarar av att uppfylla individernas behov. PLUS är ett gemensamt plattformarbete som bildades ur regionalfondsprojektet PLÖMS där aktörer ska stärka den sociala ekonomins roll för tillväxt och hållbar utveckling i regionen. PLUS syftar till att ge den sociala ekonomin en tydligare struktur och möjlighet till att skapa en gemensam arena där aktörer kan träffas, samarbeta och bilda nätverk för att ta del av varandras kunskaper och kompetens. Plattformen arbetar för ett ökat entreprenörskap inom en mängd olika områden för att på så sätt skapa fler sysselsättningsmöjligheter för grupper med lägre anställningsbarhet, men också för att visa på hur den sociala ekonomin skapar långsiktig regional tillväxt och därmed fler livskraftiga företag. En utmaning som Örebro län möter är problematiken med en svag entreprenörsanda, arbete måste till för att fler ska starta företag.

Samarbetet ger den sociala ekonomin i Östra Mellansverige en tydligare struktur och möjlighet att skapa en gemensam arena där aktörer kan träffas, samarbeta, bilda nätverk för att ta del av andras kunskaper och kompetens. Samarbetet innebär också en utveckling mot ett ökat transnationellt lärande, ett ökat entreprenöriellt tänkande hos den sociala ekonomins aktörer som gör det möjligt att växa och bli livskraftigt. Samverkan i form av triple helix diskuteras i flera av de regionala utvecklingsprogrammen som en viktig del för regionernas tillväxt, något som plattformen tar fasta på för att även den sociala ekonomins ska ingå i denna samverkan. På så sätt kan den sociala ekonomin på ett tydligare sätt profilera sig som sektor och bli en tyngre aktör i samhället gällande entreprenörskap och sysselsättning samt för de grundvärderingar som den sociala ekonomin står för.

För att driva på arbetet med PLUS ytterligare finns ett behov av att ta aktörerna inom PLUS ett steg vidare så att den sociala ekonomin kan fortsätta att utvecklas när det gäller transnationalitet och triple helix inklusive FoU. Vi ser ett ökat intresse från forskningen där bland annat forskare från Malmö som forskar på social ekonomi och Fredrik Björks forskning på Quadruple helix är intressant. Därför vill vi ytterligare stärka forskningen och samverkan med forskning i Östra Mellansverige, främst inriktat till Linköping Universitet, Örebro Universitet, Uppsala Universitet och Mälardalens Högskola. Finansieringsstöd och startstöd för nya företag och verksamheter inom den sociala ekonomin är mycket viktigt för att få in fler och växande företag.

Samarbetet inom plattformen har sin fokus på kunskapsutveckling och en bredare och djupare användning av befintliga men också nya nätverk. Samarbetet kan gälla

hanteringen av dagsaktuella utmaningar i form av offentlig upphandling (LOU) och kapitalförsörjning likväl som utbyte av goda exempel aktörer emellan inom och över region- och landsgränser. En av utmaningarna för Uppsalaregionen är att stärka de internationella banden, att öka det transnationella arbetet främst för småföretag, något som ligger väl i syfte med plattformens ambitioner. Liknande argumentation finns även i Östergötlands regionala utvecklingsprogram. Östgötaregionen 2020.

I Örebro läns Regionala Utvecklingsprogram finns följande beskrivning av hållbar utveckling: " Det hållbara samhället är ett samhälle där ekonomisk utveckling, social välfärd och sammanhållning förenas med en god miljö. De tre dimensionerna betraktas som likvärdiga, och hållbar utveckling uppstår i överlappningen dem emellan. En socialt hållbar utveckling innebär stabila sociala förhållanden med social rättvisa och kvinnors och mäns hälsa i centrum. Med miljömässig hållbar utveckling menas en utveckling där vi förvaltar, nyttjar och skapar de natur- och kulturresurser som innebär en långsiktigt god livsmiljö. En ekonomiskt hållbar utveckling innebär att den ekonomiska tillväxten är god, att företagen är konkurrenskraftiga och att de makroekonomiska förhållandena är stabila. För att den sammantagna utvecklingen ska vara hållbar måste samtliga tre dimensioner uppfyllas." Liknade diskussioner finner vi även i de Regionala Utvecklingsprogrammen för Uppsala, Västmanlands, och Östergötlands län.

I regionen Östra Mellansverige finns starka och livskraftiga aktörer inom den sociala ekonomin. Många av dessa aktörer gör stora insatser och är viktiga krafter inom företagandet och jobbskapandet och tillför samhället den sammanhållning som krävs för att öka antalet sysselsatta. Den sociala ekonomin och dess innovativa lösningar har en unik kompetens och fungerar som en brygga där varken den offentliga eller den privata sektorn klarar av att uppfylla individernas behov.

Östra Mellansverige år 2013 är en region där tillväxten, jobbskapande och det lokala entreprenörskapet är ett resultat av samverkan och samarbeten mellan den sociala ekonomins verksamheter i samspel med övriga samhället. Lokalt ansvar och tillit i kombination med en ökad delaktighet skapar förutsättningar för en lokal utveckling.

Visionen för PLUS är att företag och entreprenöriella verksamheter inom den sociala ekonomin skall stärka sin konkurrenskraft och på ett tydligare sätt bidra till den regionala tillväxten. Social ekonomi ska skapa hållbara jobb där människors egenmakt/empowerment står i centrum. Verksamheten skall baseras på samarbete, ett positivt socialt kapital samt stimulera och stödja framväxandet av lokala samverkanspartnerskap.

2. Syfte

Syftet med projektet är att ytterligare utveckla PLUS för att göra den sociala ekonomins aktörer mer affärsmässiga. Detta vill vi göra genom att stödja ökad samverkan mellan den sociala ekonomins aktörer i syfte att stärka kompetensen och öka konkurrenskraften för enskilda verksamheter. Plattformen och samverkan ska gemensamt arbeta fram metoder och infrastruktur för effektiv rådgivning och stöd till företag inom den sociala ekonomin för ökat och mer effektivt företagande samt kapital- och finansieringslösningar. Vidare ska PLUS visa hur entreprenörskapet inom den sociala ekonomin skapar långsiktig regional tillväxt och leder till framväxten av nya och hållbara jobb samt sprida och samla kunskap från regionen och omvärlden. Projektet syftar även till att stärka mervärdet för samhället genom ökad samverkan med forskningsinstanserna i regionen.

För att uppnå syftet kommer projektet att fokusera på tre teman, entreprenörskap, finansiering och kapitalförsörjning samt transnationalitet, som alla innefattar olika delområden:

- Entreprenörskap inkluderande mentorskap, samverkan, innovativ rådgivning för fler och växande företag inom den sociala ekonomin
- Kluster, laboratorium och inkubatorinitiativ för starkare företagsnätverk inom den sociala ekonomin i Östra Mellansverige
- Quadrupel Helix modeller i samverkan med Universitet, Näringsliv, Offentlig Sektor och den sociala ekonomin
- Finansieringslösningar inklusive lokalekonomiska analyser och mikrokrediter

3. Mål

Övergripande mål är en mötesplats för företagare, entreprenörer, aktörer inom den sociala ekonomin och forskare har skapats.

Kvalitativa målsättningar är en regional finansiell infrastruktur där företagare kan stödjas genom mikrofinansiering är utvecklad, ett effektivt företagsstöd innehållande affärsmässighet, affärsrådgivning, råd kring LoU och LOV har utvecklats och en nära samverkan med Mälardalens högskola, Uppsala, Linköping och Örebro universitet är utvecklad. En pilot om kuvösverksamhet för sociala företag är genomförd och sprids över Sverige.

Kvantitativa målsättningar är att ett transnationellt nätverk har bildats, ett upprättandet av en eldsjälsakademi har skett, ett nätverk bestående av representanter för målgruppen har bildats, 200 företag får stöd genom projektet, 100 antal företag redovisar växande trend, 50 antal företag redovisar ökad samverkan.

4. Partner

I PLUS står samtliga länsvisa plattformar bakom verksamheterna och varit med att utveckla innehållet i detta projekt. Dessa aktörer är bland annat:

Se Upp (Östergötland) (Bona Folkhögskola, Länsbygderådet, SERUS, Östergötlands idrottsförbund, Handikappföreningarna i Östergötland, ISHTAR föreningen, SIMON, LO kommittén i Norrköping, ABF, Coompanion Östergötland)

L&SEK (Örebro län) (Örebro läns landsting, Sisu, Örebro läns hushållningssällskap, LRF, Länsbygderådet, ABF, Studieförbundet Vuxenskolan, Hyresgästföreningen, Coompanion Kooperativ utveckling i Örebro län, Verdandi, Stiftelsen Cesam, Stiftelsen Activa, Örebro läns idrottsförbund och kommunerna Hallsberg, Hällefors, Kumla, Laxå, Lindesberg, Ljusnarsberg, Nora och Örebro)

PLUS Uppsala (Upplands Idrottsförbund, Svenska kyrkan, Coompanion, Uppsala föreningsråd, Diakonistiftelsen, Diskrimineringsbyrån, Länsbygderådet, HSO, Uppsala läns Bildningsförbund och det sociala företaget Ting & kaka)

Nätverket Västmanland (ABF, Coompanion, Culturen, Folkhälsobyrån, Länsbildningsförbundet, Länsbygderådet, Västerås och Bergslagens FHS, Västmanlands idrottsförbund och kommunerna Fagersta, Halstahammar, Köping, Sala och Surahammar).

Länsplattformen Sörmland (Coompanion Sörmland, Hela Sverige ska leva Sörmland, Studieförbundet Vuxenskolan, ABF, Leader Inlandet, Leader Gränslandet och Leader Kustlinjen).

Projektet söker vidare samverka med andra aktörer inom den lokala och sociala ekonomin som kan komma att ingå i samverka och projektet.

5. Projektorganisation

Projektägare är formellt och juridiskt Coompanion Örebro, men projektet kommer att genomföras gemensamt av deltagande organisationer genom det gemensamma nätverket och ideella föreningen PLUS.

Ansökande part är därför PLUS via Coompanion Örebro, Medansökare är de lokala plattformarna och nätverken; L&SEK, SE UPP, PLUS Uppsala, Nätverket Västmanland samt Nätverket Södermanland samt Coompanion Västmanland, Coompanion Sörmland, Coompanion Östergötland och Uppsala Föreningsråd.

Projektet kommer att genomföras som ett samverkansprojekt enligt rekviseringsmetoden. Bokföring och betalning sker hos respektive part. Parterna har separat projektredovisning i sina respektive ekonomisystem. Parterna sammanställer sina respektive kostnadsunderlag och skickar en rekvisition till stödmottagaren. Stödmottagaren sammanställer samtligas redovisningar till en total projektredovisning och skickar ansökan om utbetalning till förvaltande myndighet. Stödmottagaren erhåller stödet och överför i sin tur medel till respektive part.

Styrgrupp: Styrgruppen är ansvarig för projektets verksamhet och består av 2 utsedda per länsvisa plattformarna, projektledare samt projektägare. Projektledare kommer att utses/rekryteras efter eventuellt beviljat projekt

För att nå PLUS mål krävs en effektiv och strukturerad ledning. Projektet inleds med ett antal befattningar, en styrgrupp och en refrensgrupp tillsätts. En extern följeforskare upphandlas enligt gällande krav. PLUS arbete kommer att präglas av måluppfyllelse vilket innebär att det kommer ske en kontinuerlig intern uppföljning som ska komplettera den externa följeforskningen.

PLUS kommer att bestå av en styrgrupp med två utsedda representanter per länsvis plattform, en projektledare samt en extern följeforskare.

Samverkan är ett nyckelord där deltagandet är brett från de olika länsplattformarna.

6. SWOT

Styrkor	Svagheter
Stimulerande livsmiljö	Befolkningsminskning
Utbildning och FoU	Utbildning
Befolkning	Sysselsättning
Företagande och ekonomisk tillväxt	Entreprenörskap
God samhällsservice	Kapitalförsörjning
Idrott och friluftsliv	Integration
Nätverk, samverkan och samarbete	Svagt samarbete
	Lagen om offentlig upphandling
Möjligheter	Hot
Social innovation	Saknad förståelse för den sociala ekonomin
Konkurrenskraft	Ökad konkurrens
Hållbart företagande och globalisering	Företagsstruktur
Lagen om offentlig upphandling	Brist på arbetskraft
Attitydförändring till entreprenörskap	Brist på riskvillig kapital
Sociala företag, och alternativa driftsformer	Utanforskap
Kapitalförsörjning	Ojämn ålders- och befolkningsstruktur
Använda den sociala ekonomins aktörer för att skapa fler arbetstillfällen	Icke anpassad byråkrati eller formella krav
Socialt företagande	
Nya lösningar för "vagen tillbaka" från arbetslöshet och sjukskrivning	
Attitydförändring för att minska hindren på arbetsmarknaden	
Kompetensutveckling	
Bättre samverkan	
Mångfald och jämställdhet	
Forskning och utveckling	
Internationellt samarbete	
Socialt kapital	
Attitydförändring	
Tillgänglighet	

Regionens **styrkor** inom den sociala ekonomin är kopplade till nätverk, samverkan och samarbete. En övergripande styrka är en stimulerande livsmiljö där närheten till Stockholm skapar dynamik både för arbete och boende i form av kunskapscentrum, nya idéer och tillväxtmotorer. Regionen har en bra vård, skola och omsorg inom vilka det finns goda förutsättningar för kompletterande och breddat företagande och lokalt ansvarstagande för både offentlig och kommersiell service genom social ekonomi. Kopplat till detta finns också ett rikt och aktivt föreningsliv där idrottsföreningarna har både bredd och elit.

De delar inom den sociala ekonomin där regionens **svagheter** finns är främst inom entreprenörskap där den sociala ekonomin inte tillräcklig ser på sin verksamhet ur ett entreprenöriellt perspektiv. Lagen om offentlig upphandling försvårar också för aktörer inom den sociala ekonomin. Kopplat till detta visar analysen på ytterligare svagheter när det gäller riskkapital i det sociala företagandets tidiga skeden, det är dock ingen brist på kapital men det är svårt att få lån. Därför är verksamheter inom den ideella sektorn ofta alltför beroende av bidrag och använder sig inte i tillräckligt stor utsträckning av andra finansieringsverktyg. Om inte den sociala ekonomin och sektorn samarbetar riskerar varje initiativ att bli en isolerad händelse och inte en kraftfull del i en gemensam rörelse.

Viktiga **möjligheter** för regionen är utvecklandet av social innovation där den sociala ekonomin har möjlighet att skapa företag i nya sektorer och också öka företagandet baserat på de lokala behoven. Nya innovativa sociala företag skapar utrymme för nya företags- och anställningsformer. Ett ökat entreprenöriellt tänkande inom den sociala ekonomin kan skapa möjligheter till både nya och fler verksamheter som kan öka antalet arbetstillfällen i regionen. Aktörerna inom den sociala ekonomin behöver bättre inse storleken och kraften av den egna sektorn och öka den externa informationen om att den sociala ekonomin är en betydande kraft i samhället. Möjligheter finns för den sociala ekonomins aktörer att öka sin konkurrenskraft dels genom ett ökat samarbete för minskad riskkänslighet, större kompetens och omvärldskunskap och dels genom att kvalitetssäkra verksamheten genom exempelvis SROI eller socioekonomiska bokslut. Fler möjligheter till ökad konkurrenskraft är genom fortlöpande kompetensutveckling och satsning på ledarskap. Samverkan och utbyte mellan den sociala ekonomin och forskningsvärlden, exempelvis i form av Triple Helix; offentlig sektor – FoU – social ekonomi är en möjlighet för regionen att sprida kunskap om social ekonomi. Men också för den sociala ekonomin att kunna hämta mer kunskap från forskningen och dra lärdom om var social ekonomi gör mest nytta, här finns möjlighet att genom plattformen sprida aktuell och relevant forskning till aktörerna. Kopplat till detta finns också möjligheter till transnationell samverkan, där ett kunskapsutbyte i Europa kan ge perspektiv på den egna verksamheten och ge en ökad förståelse för andra kulturer. Genom att använda den sociala ekonomins internationella nätverk finns förutsättningar för att fortsätta att använda och stärka befintliga samarbetspartners och därmed få ut konkreta resultat av internationella samarbeten.

SWOT-analysens **hot**bild visar att regionen saknar förståelse för den sociala ekonomin. Lokala initiativ backas inte upp från samhällets sida. Den sociala ekonomin ses ej som betydelsefull och jobbskapande och regionen tar inte tillvara på den sociala ekonomins nätverk och inte heller på de nationella och internationella erfarenheterna. Dessutom visar analysen på att möjliga hot finns kopplat till en icke-förändring eller en försämring kring Lagen om Offentlig Upphandling för den sociala ekonomin.

7. Aktivitetsplan

7.1 Tema 1: Entreprenörskap och rådgivning, stöd och mentorskap till nya och växande företag inom den sociala ekonomin.

Det regionala entreprenörskapet och företagandet är avgörande för att regionens näringsliv skall utvecklas och skapa ekonomisk tillväxt. Entreprenörskap kan även vara ett sätt att skapa sig sysselsättning och inkomst samt en väg att lösa problem som uppstår när en offentlig sektor fortlöpande gör nerdragning av lokal service. Exempel på detta är lokalt småföretagande som ett komplement till det utbud som erbjuds på marknaden³³. Härigenom

ingår allt fler småföretag, mikroföretag och enmansföretag, inom ramen för den sociala ekonomin. Antalet nystartade företag har i regionen sammantaget ökat under de senaste åren, dock med länsvisa variationer. Trots den positiva trenden finns fortfarande en stor potential att öka antalet företagare, speciellt bland kvinnor, invandrare och unga. Etableringsfrekvensen bland kvinnor är ca en tredjedel lägre än för män.

Entreprenörskap är en viktig faktor när det gäller tillväxt och utveckling. Den sociala ekonomin har ett behov att stärka sin entreprenörskapsanda. Detta kan göras genom att sprida kunskap om social ekonomi och att praktiskt uppleva socialt entreprenörskap i skolor och på universitet, se exempelvis SIFE³⁹. Partnerskap är också en viktig metod för att öka kompetensen och konkurrenskraften inom entreprenörskap och företagande. Där kan mentorskap och nätverk vara exempel på möjliga insatser som kan leda till en ökad och hållbar tillväxt.

En stark social ekonomi spelar en stor roll för att öka entreprenörskapet lokalt och regionalt, att skapa nya arbetstillfällen och en högre sysselsättning. Verksamheter inom den sociala ekonomin kan samarbeta bättre och hitta nya gemensamma lösningar till dess utmaningar. Dessa är allt från offentlig upphandling till inköp av material men också samarbete när det gäller rådgivning och mentorskap som kan påverka utvecklingen av företag inom den sociala ekonomin. Även samarbete med andra samhällssektorer enligt Triple Helix-modellen kommer att bli en viktig inriktning. Plattformen måste arbeta för att synliggöra och sprida kunskapen om den sociala ekonomins entreprenörskap, gärna med hjälp av ambassadörer för socialt företagande.

Samverkan med ALMI och andra företagsstrukturer för mer effektiv företagsstöd till aktörer från den sociala ekonomin (1.1) Anordna en seminarieserie med 4 träffar per år per län för att uppmärksamma den sociala ekonomins affärsmässighet (1.1) Tydligare rådgivning i konflikthantering och affärsmässighet till aktörer inom den sociala ekonomin som normalt inte ses som entreprenörer (1.1) Ta fram uppföljningsmetoder för mentorskap efter rådgivning (1.2) skapa mötesplatser och synliggöra mervärde av

nätverk (1.2) Rådgivningsinsatser 25 st per län och år om sociala innovationer och relationer mellan organisationer (1.2) Riktad marknadsföring mot uppdragsgivaren (1.3) Skapa förutsättningar för producenter att kunna gå ihop och leverera tjänster (1.3) Ta fram material och erbjuda hjälp och råd kring LoU och LOV (1.4) Utse ambassadörer för företagande inom den sociala ekonomin samt utrusta dem med de sanningar vi tar fram i våra kartläggningar (1.5)

Detta inkluderar (1.1) Effektivare och mer målinriktat företagsstöd till verksamheter inom den sociala ekonomin genom samverkan med ALMI och andra företagsstrukturer för mer effektiv företagsstöd till aktörer från den sociala ekonomin (1.1). Mycket handlar om att ge inspiration till nyföretagande. Tillsammans med övriga företagsfrämjare och skattemyndigheten besöka varje kommun i varje län i samverkan med arbetsförmedlingen, samverkansförbund, kommunen. Aktiviteten annonseras genom projektfinansieringen. Förutom det innefattar verksamheter rådgivning, seminarier med 2 träffar per år per län för att uppmärksamma den sociala ekonomins affärsmässighet (1.1). För att arbeta mer systematiskt med mentorskap och rådgivning för att skapa möjlighet till växande företag inom den sociala ekonomin i Östra Mellansverige innefattar verksamheter bland annat att fram uppföljningsmetoder för mentorskap efter rådgivning (1.2) samt att skapa mötesplatser och synliggöra mervärde av nätverk (1.2) genom två länsvisa träffar per län samt en regional träff per år. För (1.3), tydligare marknadsföring av den sociala ekonomins företagande för fler och växande företag inom den sociala ekonomin i Östra Mellansverige ska riktad marknadsföring mot uppdragsgivaren (1.3) ske genom en informationskampanj riktad till arbetsförmedlingen, försäkringskassan, samordningsförbund kommuner, landstinget och näringslivet lokalt i kommunerna. En tydlig marknadsföringsplan om kartläggningen i området av den sociala ekonomin. Skapa förutsättningar för producenter att kunna gå ihop och leverera tjänster (1.3) genomförs genom metoden företagsamverkan. Insatser inom ett affärsområde som identifierats som möjlighet för sektorn (1.4) kommer fokus att vara att ta fram material och erbjuda hjälp och råd kring LoU och LOV (1.4) samt sprida goda exempel på skrivningar kring upphandlingar. En annan aktivitet är att sprida goda exempel på företagande inom den sociala ekonomin för att attrahera fler företag genom att utse ambassadörer för företagande inom den sociala ekonomin samt utrusta dem med de sanningar vi tar fram i kartläggningar (1.5). Det ska vara minst 3 ambassadörer/ län som utses varje år.

7.2 TEMA 2: Entreprenörskap och kuvösverksamhet för fler och växande företag inom den sociala ekonomin.

Plattformens eget nätverk och extern kompetensutveckling kan genom tydliga och genomarbetade stödstruktur ge aktörer rådgivning, mentorskap och inkubatorverksamhet för att fler individer och grupper ska våga och ha möjlighet att starta och driva en verksamhet. Vilket även belyses i Västmanlands Regionala Utvecklingsprogram med texten, "Företag inom den sociala ekonomin i form av kooperativ blir allt vanligare. Genom specialiserad rådgivning bör också sådana företag kunna ges stöd." Vidare kan dessa strukturer även underlätta för personer som funderar på nya entreprenöriella lösningar, t.ex. avknoppning från offentlig verksamhet⁴¹ att våga ta steget. I fallet med avknoppning ger man möjlighet till fler kvinnor att bli nyföretagare.

I de regionala utvecklingsprogrammen för Västmanlands och Östergötlands län kan man läsa: "Det är speciellt viktigt att arbeta med förebyggande åtgärder för människor i socialt utsatta grupper. Stora grupper står utanför arbetsmarknaden – långtidsarbetslösa, långtidssjukskrivna och förtidspensionerade. Det är en angelägen framtidsfråga för regionen att hitta fungerande åtgärder för att minska utanförskapet och för att skapa en arbetsmarknad som gör det möjligt för så många som möjligt att delta i arbetslivet. Det kan handla om utbildningsinsatser, rehabiliteringsåtgärder och anpassning av arbetsplatser. För att nå framgång kommer det att krävas ett nära samarbete mellan olika offentliga aktörer och arbetsmarknadens parter." vilket ytterligare förtydligar vikten av plattformens arbete inom detta område.

Det finns inslag av entreprenörskap i många utbildningar redan i grundskolan. Det är viktigt att ungdomar redan i tidig ålder får veta att det finns en mängd olika sätt att driva företag på. Samtidigt tar man vara på deras vilja och nyfikenhet att starta företag. Undersökningar som Coompanion gjort (2007) visar att ungdomar gärna startar företag tillsammans.

Det finns i Sverige men kanske framförallt utomlands, många framgångsrika alternativa företags- och anställningsformer. Dessa är ofta sprungna ur den sociala ekonomin och har visat sig vara en viktig faktor för utveckling och tillväxt av vissa verksamheter.

Inom Tema 2 kommer projektet utreda förutsättningar för, och planera, start av kuvösverksamhet för nya sociala företag och den sociala ekonomins entreprenörer samt utveckla specialiserade inkubatorslösningar för växande företag inom den sociala ekonomin. (2.1) Skapa fysisk mötesplats, rådgivning finns på plats, dra nytta av andra befintliga kuvöser, påverka SKL (2.1) laboratorium för att få företag att växa inklusive pilotprojekt socialt företag inkubator Norrköping (2.1) samverkan med företagsfrämjande organisationer (2.1) Utbilda, sprida och bygga strukturer kring social franchisingkonceptet (2.2)

Detta innefattar främst rådgivning, tillgång till kunskapsbaserad mötesplats och möblerad lokal för mötesplats och laboratorium(kuvös) inklusive utrustning samt marknadsföring. En viktig aktivitet i tema två är en kuvösverksamhet för sociala företag. Projektet vill prova en pilot som kommer att spridas till övriga Sverige om utfallet är positivt. Piloten kommer under projektet endast att ske i Norrköping kommun med Arbetsförmedlingen som mottagare. Kuvösen innehåller verktyg för att utveckla och stödja entreprenörskap inom grupper som arbetslösa, kvinnor och män, samt grupper från annan etnisk bakgrund. Delar av kuvösverksamheten kommer också att vara öppen för grupper inom den sociala ekonomin. Denna typ av kuvösverksamhet har haft stora framgångar i Wales och Hamburg. I länder som Frankrike och Italien har det kooperativa företagandet och nätverksformen visat sig ha stor betydelse för ökat dynamiskt företagande vilket har påverkat tillväxt och utveckling i dessa regioner.

Utifrån dessa erfarenheter samt erfarenhet från kuvöser från mer "traditionellt företagande" ses kuvösverksamhet som ett effektivt medel för att stödja de olika målgrupperna och utveckla lönsamma verksamhets- och affärsidéer som skapar nya arbetstillfällen, ökar företagandet och leder till ett mer jämställt företagande i regionen. Målet är också att deltagare i kuvösen utvecklar sina verksamhets- och affärsidéer gemensamt genom socialt kooperativt företagande eller annan företagsform. Kuvösen lägger också grunden till affärsdrivande nätverk som kan bli ett stöd för fortsatt verksamhet. Kvantitativa mål för denna "pilot" i projektet är minst 10 arbetstillfällen skapas genom minst ett socialt företag, ett affärsdrivande nätverk bildas samt att minst 2 företag startas som enskild firma eller aktiebolag. Deltagarna ges möjlighet att delta i en kreativ process som skall leda till utveckling av innovativa koncept och produkter samt utveckling av verksamhets- och affärsidéer. Vi kommer bland annat använda oss av konceptet "Ready set and Go". Det utgår från individens erfarenheter, kunskaper och intressen till gruppens och som sedan ger embryon kring verksamhetsidéer och innovationer. Syftet med kuvösverksamheten är att utveckla verksamhets- och affärsidéer, ge deltagarna stöd kring utveckling av affärsidéer, social franchising koncept samt företagande, affärsmässighet och samverkan inom bland annat marknadsföring och sälj, ekonomi och bokföring samt affärs- och marknadsplaner.

7.3 TEMA 3: Ökad konkurrenskraft genom samverkan mellan den sociala ekonomin och forskarvärlden i form av quadrupel helix (näringsliv, offentlig sektor, social ekonomi och akademien).

Det bedrivs idag forskning om den sociala ekonomin på högskolor och universitet i Sverige och internationellt. Detta innebär att det finns tillgång på relevant forskning där den sociala ekonomin kan hämta inspiration och finna stöd. Forskare inom skilda discipliner bedriver forskning och utbildning inom social ekonomi, socialt kapital, entreprenörskap i samverkan och arbetslivsinriktad integrering genom mångfald. Trots den stora bas av information och vetenskap som finns att tillgå, har aktörer inom den sociala ekonomin svårt att använda sig av den. Erfarenhetskunskap saknas inte hos dessa aktörer, men den teoretiska kompetensen har inte i tillräckligt hög omfattning tagits tillvara i informations- och påverkansarbete eller kompetensutveckling.

I regionen finns det bra förutsättningar till samverkan mellan forskningsinstitut, näringslivet, den offentliga sektorn och social ekonomi. Det finns idag ett flertal starka universitet och utbildningsorter. Stora satsningar görs även i samhället för att få en närmare koppling mellan utbildning och näringsliv. Det finns goda möjligheter att även sammankoppla FoU med den sociala ekonomins entreprenörskap. Den sociala ekonomin kan genom att skapa ett närmare samarbete mellan dess aktörer och forskarvärden stärka den sociala ekonomin och dess ställning i samhället. På detta sätt kan aktörer skaffa sig en bättre och bredare kunskap om vilka områden där de kan utveckla sina verksamheter och göra mest nytta.

Genom att skapa ett tätare samarbete mellan forskning och den sociala ekonomin kan man omvandla forskningen till konkreta möjligheter. Forskningen kan dessutom få tillgång till erfarenheter och till pågående verksamheter som kan vara av stort intresse att beforskas. Detta kan t.ex. vara den sociala ekonomins påverkan, kunskap och möjligheter till "nya typer" av hållbara samhällen med en helhetssyn på lokal produktion och konsumtion, globalt och livslångt lärande, funktionellt resande, individers förutsättningar att nå, få och behålla ett arbete etc.

Universiteten i Östra Mellansverige har även ledande forskare och forskning om Samhälls-entreprenörskap. Samhälls-entreprenörskap är en växande global trend. Andra länder har redan upptäckt vad kommuner och regioner har att vinna på att uppmärksamma samhälls-entreprenörer. Samhälls-entreprenörer är ofta unga människor som startar företag med en social, ekologisk eller samhällsförbättrande idé som grund. De använder sig av entreprenörskapets logiker och mekanismer för att driva samhällsförändringar. Begreppet sociala innovationer brukar förklaras som initiativ som syftar till att förbättra det som saknas eller inte fungerar i samhällsbyggandet. Det kan handla om innovativa idéer och metoder för hur vi ska lösa samhällsproblem på nytt sätt. Inom ramen för sociala innovationer finns begrepp som socialt entreprenörskap och samhälls-entreprenörskap. Att lyfta och främja nya innovativa lösningar blir allt

viktigare i ett samhälle som präglas av ansträngd offentlig ekonomi, demografiska förändringar, folkhälsoutmaningar och klimatförändringar. Vi behöver också finna nya metoder för demokratiskt inflytande och samhällspåverkan, inte minst bland unga människor. Genom att skapa mötesplatser för sociala innovationer kan olika aktörer och intressenter mötas och gemensamt arbeta fram konkreta projekt som kan leda till att nya produkter och tjänster utvecklas. Inom området sociala innovationer, är det nödvändigt med ett samarbete mellan akademien, näringslivet, ideella och offentliga sektorn.

Därför ska vi inom tema 3 skapa mötesplatser för möte mellan forskning och social ekonomi (3.1) Närmare samverkan med Mälardalens Högskola, Uppsala Universitet, Linköpings Universitet och Örebro Universitet (3.1) Samverkan och utvecklande av samhälls-entreprenörskapet (3.1) Upprättande av eldsjälsakademi (3.2) Detta sker främst genom att studieförbund, folkhögskolor och universitet stimuleras till att arrangera föreläsningar, seminarier, kurser och utbildningar. (3.2) Projektets budget kommer att användas till att organisera, motivera och delvis rekrytera till nämnda insatser (3.2) Uppsökande verksamhet till forskare på regionens universitet. (3.1) Ökat incitament av mervärdesforskning (3.1)

Detta ska ske främst genom att finna möjligheter och finanser för att få tid att samverka mellan sektorerna på ett effektivt och fruktbar sätt. Två konferenser kommer att arrangeras. För eldsjälsakademin kommer verksamheter vara inriktade på marknadsföring och arbetstid.

7.4 TEMA 4: Finansiering som förutsättning för fler och växande företag inom den sociala ekonomin.

Regionen Östra Mellansverige behöver fler företag, därför ska entreprenörskap uppmuntras och företag ska få starthjälp. Fler entreprenörer betyder ökade möjligheter till tillväxt, nya arbetstillfällen och bibehållen välfärd. En förutsättning för entreprenörskap är att kapitalförsörjningen är utvecklad och tillgänglig för företagen. Tyvärr finns det ett antal svaga områden, s.k. marknadsmisslyckanden, som hindrar företag att få tillgång till kapital. De traditionella finansieringsformerna blir alltmer svårtillgängliga för de små kunderna, vilket resulterar i att stora grupper i samhället har svårigheter att få tillgång till kapital. Framförallt slår det mot kvinnor, ungdomar, äldre, invandrare samt glesbygdens småföretagare. En rapport från Stockholms Nyföretagarcentrum visar t.ex. att invandrare löper nästan 50 % större risk att inte kunna starta ett företag på grund av kapitalbrist jämfört med en person utan invandrarbakgrund.

Den sociala ekonomin och de nya kooperativen hör till dem som har svårigheter att finna traditionell finansiering, vilket kan bero på dess förekomst av otraditionella affärsidéer, stor andel kvinnliga entreprenörer och avsaknaden av ambition att driva affärsverksamhet med i huvudsak vinstmaximering som mål. Dessa begränsade möjligheter till kapitalförsörjning hindrar att många goda idéer tas tillvara. Nackdelen med detta begränsas inte enbart till den enskilde entreprenören, utan även för samhället i stort. Det behövs insatser för att utveckla en regional finansiell infrastruktur för att stödja den sociala ekonomins företagande. Framtida insatser bör inkludera en genomarbetad finansiell infrastruktur där företagens och enskilda individer i olika skeenden kan stödjas genom anpassade finansiella instrument; mikrofinansiering, såddkapital, lokalt projektstöd, riskkapital och garantier. Det är viktigt att denna finansiella infrastruktur byggs tillsammans med erforderlig kompetens och rådgivning, s.k. intelligenta pengar. Den kan bara utvecklas genom ett samarbete mellan finansiella aktörer och olika lokala företag/organisationer eller de representativa organisationer som har direkt kontakt med företag/organisationer inom den sociala ekonomin. Tillsammans kan de ge den coachning och de insatser för utvecklad kompetens som krävs för att förmedla finansiella tjänster till slutmottagaren. Detta är möjligt genom att den sociala ekonomins partnerskap aktivt deltar i och tillsammans bygger upp en finansiell infrastruktur som är anpassad för vår region och övriga sektorsspecifika behov.

Inom tema 4 ska projektet fokusera organiseringen av lokalt kapital med en översyn av LEA för att jobba fram ett koncept (4.1) I nära samverkan med SCB, uppdatera och utveckla LokalEkonomisk Analys, både som metod och material (4.1) upprätta en handlingsplan för fortsatt verksamhet (4.1) Analys och utvecklande av metod för finansiell infrastruktur till den sociala ekonomins företagande inkluderande förslag till implementering av mikrokrediter (4.2) Utveckla och skapa en regional finansiell

infrastruktur där företagare och individer kan stödjas genom mikrofinansiering, såddkapital, lokalt projektstöd, riskkapital och garantier (4.2) Genom att samla, och vidareutveckla, pågående verksamheter och initiativ ges frågorna ny och tydligare belysning och aktörer inom de befintliga finansiella systemen uppmärksammas på nya produktområden (4.2).

Verksamheter inom detta tema kommer främst bestå i expertkunskap, samverkan inkluderande arbetstid för genomförande samt marknadsföring.

7.5 TEMA 5: Transnationellt lärande för fler och växande företag inom den sociala ekonomin i Östra mellansverige.

Verksamheter inom den sociala ekonomin har alltid låtit sig inspireras av andra länders erfarenheter. Vid studiebesök har man kommit i kontakt med den sociala ekonomin i framgångsrika länder som Italien och Storbritannien. Många entreprenörer är där igenom vana vid att samarbeta och använda sig av internationella kontakter och nätverk. Att samarbeta internationellt är viktigt för att det ger möjlighet att utbyta erfarenheter, lära av varandra och få perspektiv på egna verksamheter och projekt. Mycket av det som händer i andra länder, form av olika projekt men också i form av olika strukturer och olika typer av organisationer kan med framgång användas i vår region för att nå plattformens mål.

Tema 5 syftar till att finna nya lösningar och nätverksbildande och etablering av finansiella tjänster genom samverkan mellan lokala företag/organisationer (5.1) Strukturell indelning av plattformar då dessa typer av initiativ är annorlunda uppbyggt i Frankrike, Spanien, Italien och Storbritannien (5.2) Entreprenörskapsutbyte och samverkansmodeller för lärande och implementering regionalt i Östra Mellansverige (5.2) Finansieringslösningar som är mer utvecklade i andra europeiska länder (5.1)

Verksamheter inom tema 5 är Lärandeutbyte med Social Coalition i UK och 54 Manor Street (Skottland) för att lära och samverka kring hur nätverksbyggande skapar röst till att underlätta för finanser till den sociala ekonomin. Lärandeutbyte med Kooperativa banker i Frankrike för att lära om angreppssätt till samverkan med den etablerade finanssektorn för att underlätta för finanser till den sociala ekonomin. Lärandeutbyte med Frankrike (economie solidaire) och Spanien (Mondragon) för att lära om effektivare samverkan och plattformssbygge till den sociala ekonomin. Lärandeutbyte med Italiens konsortiemodeller för att lära om effektivare samverkan och plattformssbygge till den sociala ekonomin. Upprättande av konkret plan för att implementera lärandet från Europa gällande plattformsskapande och finansieringsstruktur till den sociala ekonomins entreprenörskap i Östra Mellansverige

8. Budget

Se separat budgetfil med indikator om aktivitet för förtydliganden om budgetsatta insatser i relation till verksamheter och tematiska inriktningar.

9. Resultat

Inom samverkansparterna har en framgångsrik struktur skapats för samarbete mellan den sociala ekonomins aktörer, forskarvärlden, företagare, entreprenörer samt offentlig sektor. Detta betyder att ett kontinuerligt utbyte sker mellan aktörerna som hela tiden kvalitetssäkras. Som ett resultat av detta har fler företag etablerats i regionen och nya företag startas kontinuerligt. Tack vare att företagen nu har mötesplats med utvecklingsmöjligheter utvecklar företagen sin lönsamhet och lockar därmed till fler nyetableringar.

Strukturen inom samverkansparterna har också skapat en förståelse och en arena för samarbete mellan den sociala ekonomin och forskningen. Detta betyder att aktörerna inom PLUS tillsammans med forskarna har ett gemensamt intresse av att föra utvecklingen framåt. Forskarna forskar tillsammans med aktörerna inom den sociala ekonomin och därmed uppstår ett kontinuerligt utbyte och samtidigt en kvalitetssäkring.

Tack vare en projektledning som är medveten om vikten av jämställdhet och mångfald kommer fler företag att drivas av kvinnor samt även av människor med invandrarbakgrund. Fler människor med invandrarbakgrund väljer en icke-traditionell form av företagande, exempelvis socialt företagande eller kooperativt företagande.

Det transnationella utbytet i projektet innebär att ett nätverk har bildats med aktörer från internationella samarbetspartner där PLUS verkar utifrån en nybildad strukturell plattform baserad på erfarenhet från transnationella partners.

PLUS kommer att vara en stark arena för möten mellan entreprenörer och forskare. Tack vare projektet är PLUS en levande och stark aktör som hela tiden utvecklar verksamheten och driver den framåt samt att det sker en kontinuerlig dialog med forskare. Tydliga samverkansstrukturer är uppbyggda mellan PLUS och andra företagsfrämjande nätverk i Östra Mellansverige. PLUS kommer vara strukturerad på ett sätt som möjliggör information, möten och dialog inom sektorn samt utgör kompetensnav för finansiering och klusterverksamhet för företag inom den sociala ekonomin i Östra Mellansverige.

På lite längre sikt när plattformen hunnit verka kommer effekterna av projektet att vara bland annat större medvetenhet om sociala företag och kooperativ som företagsform. Detta beror också på att eftersom den sociala ekonomins aktörer har verkat tillsammans med forskare som spridit sina observationer och begreppet sociala företag har ökat sin status.

Det finns tack vare projektets satsning på mångfald en bredd av företagare med olika kön och ursprung. En stor förståelse för den sociala ekonomins företagande och entreprenörskap finns hos de offentliga strukturerna.

Arenan med samverkansstrukturen har spridit sig till övriga regionala plattformar i Sverige där vissa plattformar kanske är på upptart medan andra plattformar är i gång med sin verksamhet. Vilket innebär att det affärsdrivande nätverket har blivit större och därmed knoppats av och bildat flera nätverk.

Östra Mellansverige ligger långt fram i utbytet med transnationella partners där övriga plattformar i landet kan komma att studera goda exempel. Det transnationella nätverket har utvidgats.

Bilagor

Bilaga 1 : Detaljerad budget

Bilaga 2 : Handlingsplan PLUS